

ACC. N:R. M. 7883: 1-16.

Landskap: Småland Upptecknat av: Edith Österlund
Härad: Västbo Adress: Box 5, Skillerstorp
Socken: Kulltorp Berättat av: Emma Österlund
Uppteckningsår: 1941 Född år 1862 i Kulltorp

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skusföhr

s. 1-16.

ACC. N.R. M. 7883:1.

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

Edrik Östlund

Härad:

Västbo

Adress:

Box 5, Skilleby

Socken:

Kulltorp

Berättat av:

Emma Östlund

Uppteckningsår:

1941

Född år

1862 i

Kulltorp

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Härn husförhörrens tid.
 De så kallade husförhören
 dessa kyrkliga förrättningar
 varunder församlingster-
 na en gång årligen genom
 kyrkoförelse sammankallas
 för att inför socknens
 eller församlingens präst-
 ämbete uppgiva under året
 inom de olika huskillen
 skedd förändringar så-
 som flyttningar namn-
 ändringar äro ju i all-
 mänhet i våra dagar ganska

Skriv endast på denna sida!

obemärkta käändelser
som t. o. m. på lands-
bygden utan större till-
flyktning eller uppmärk-
samhet på utkast tid
komma försiggå i socker-
stugan eller annan
lämplig offentlig lokal.

Ännu så nyligen
frikallandet i äldre tider.
Då gingo dessa berättelser
är beaktansvärda ganska
fria samman. I Kullerby
avhölls husfriheten på
kostan i slutet av septem-
ber eller i början av oktober
inom varje av socknens rotur
var för sig. Så var varje bonde

skyldig att göra samma
sörja för husfröknens
därför stod i sin rätt.
Bland folket i bygderna
var husfröknens både frukt-
at och efterlängtat. Fruktat
på grund av att prästen
påfordrade varje vecka
att kunna läsa riktigt hem-
ma katekesen utantill o. s. v.
Efterlängtat därför att
det blev lite extra för-
plägnad för gemene man
en sådan dag. Man räknar
de dessa husfröknens dagar
till riktiga festdagar i
varje fall. Det var med
verkligt intresse man sänder

ACC. N:R. M. 7883:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

efter söndag satt i kyrkan
och åkörde de från predik-
stolen upplästa kungri-
serna för att möjligt
bland dessa få höra en
tydlig om tiden och rummet
för ifrågasättande händelse.
Fick man då höra hus-
förhöret lysas på visste
man vad ens frid tillhö-
rte. Skolungdom och kon-
firmander samt ungdom-
en fick de till att de
kunde sina stycken.
Ty husfri blev det och ve-
den, som stod okunnig
den stora dagen. Han blev
då riktigt röstskänd, det

var då säkert

Regen kom. Husfirskens
var i regel vanligt ar-
tilla på andra våning
då bordet nere i stö-
stugan skulle dukas
till prästen, klockaren
och släktingarna. Gäst-
platser till husfirskis-
folket var ohyggligt bråder
placerade på därefter
ansedda pallar. Låskam-
en skulle först och främst
synas enligt prästens till-
sägelse. Prästen anlände
i finaste åkorsnen bordet
hade. Han kallade och
vickade åt höger och vänster.

Sått glöjd av klockaren.
Här alla var församlade
stämde klockaren upp:
Den klara sol gäl
åter upp
men brände de församlade stäm-
ma in. Jag tackar dig min Gud,
med kraft och mod och
uppfyllt hopp,
jag kjer glädjens ljud!!
Och de sista stegen vore
alla med men klockar-
ens röst höres över de
andras. Så try prästen fram
lusefrihetsboken, klockade
upp alla i ruten, varvid
han gjorde ett kors för alla
frälsande, eller vid deras

ACC. N:R. M. 7883:7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

namn. Så gjordes upplys-
ningar om någon händelse
vid flyktat från Ecker om
någon av barnerna över-
lämnat gälden till kam-
en, om man stigit en
my dräng, pige, var dessa
som bekräftarande o. s. v.
Kanske att någon hustru
upplyste om att hans
hustru, dotter, ville vara
äktst till en tillämnad
amerikaresa, att hans
glicker som inte var riktigt
gammal nog ville låsa sig
fram (=konfirmeras) o. s. v.
Kanske barnens föräldre ville
ha stället ombesträdat o. s. v.

När detta var klart vidtog
förhöret. Ungdomen kallades
fram en och en och förhö-
rdes ingående om sin kristen-
domskunskap, under det
att vederbörandes föräldrar
var för sig sutto och satte
betyg i sitt stilla sinne
och anställde jämförelser
mellan sina egna ättling-
ars prestationer och gräm-
larnas naturligtvis mera
instränkta. Dessa an-
genäma betraktelser strö-
des dock rätt ofta av att
prästen även ville bringa
reda i de äldres kunskaper.
Med stor förvirring försvikte

även dessa slappla fram
ujaktiga svar.

Det fanns en torpare i
Kieelby som låt tala
om sig under ett hus-
friki på grund av sitt
svar till prästen då denne
skulle frihöra honom
i katekesen. Torparen
var god läskunnig och
kunde svara sig katekesen
eller bibliskan varfr
han svarade som han an-
såg passade bäst. Prästen
frågade honom sålunda:
"Varfr säger du jag ten?"
"Ja, jag har ja, allri nån-
sting sagt, sade torparen

ACC. N.R. M. 7883:10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

skorogs. Detta blev sedan
till ett ardstår i byggen.
"Da" har ja allhi
vårsting sagt, sa' kus!!

Efter det egentliga kusfri-
kriet höll prästen en kortare
predikan och så började
man igen helt oskyldigt
leta efter sina kusor.
Prästen gjorde ett tecken
åt blockaden. Då denne stäm-
de upp: Min gärning vidst

hjälps du det bästa
skilda
rida!!

Låt upp på fortgången
ända
allt till din ära lunda!!

Välsigne mig och skydda
mitt hjärta bliv din lydiga
tjänst och min geist bärna
till dess jag här skall fara...

Alla gånger med stuliga
med hög bost och en viss
långt över att förbränt
nu antligen bak slut.

Här steg prästen upp och
läste välsignelsen. Han blev
det fria om, vem som
skulle skrivas för huss-
förbränt västra gången. Här
blev prästen klart slagen prästen
ihop sin bok och tackade
de församlade för att de
mitt upp så menigant
till förbränt. Han visade

Såg man i huset i öfr-
dörringen och i bjudpräst
klacken samt släkten att
infinner sig i storsalen
där bordet nu var dukade.
Prästen tackade med några
ord valda ord och beredde
sig att gå ner till storsalen.
Koran gjorde ett tecken
ut åt (Galen) (= yttre världen)!
Nu trädde ett femtiometer
berövande ett stort sall fullt
av brudgärdingar och med
ett stort stycke hemost
som pålåg, till följd av
pigan som har ett dricka-
stop, fullt av skummande
hembruggt öl. Pigan bjöd

De församlade dricka ut stycket
i tur och ordning. Så gick
hon och fyllede på så det
blev slut. Alla skulle ha
en försvarlig klunk var.
Karlarna bjöds friskt och
kvinnorna sedan. Den som
bjöd omkring brudfjärdinga-
na såg sig om ett tag så att
hon inte glömt någon av
männen varefter hon gick
och fyllede på iället. Så
bjöd hon omkring flickvira-
rorna på samma sätt.
Hästen var densamma blott
med den skillnaden att
kvinnorna skulle ha en
kornmjölsring som extra

fröpligad. Kvinnorna fingo
mycket dricka ty de skulle
äta upp maten på stället.
De tog upp sina kyrke-
vasdukar och breddade ut
dessas och knyttade maten
där samt fravade hem.

Nå karlarna åt sig upp
sin mat och förklarade
sig om kvinnornas breddade
bän. De sig att gå hem,
efter ovliga församhets-
beslutelser ut hussfolkets
och deras stabs.

Detta var vad kalasfrö-
parna och smabönderna
fröjades och pigen fröjades
med på hussförhållanden....

Hore i storsalen var
långorden dukade för de
andra gästerna! Kött och
potatis var huvudrätt-
en varefter man var in
stana, gat risgrynsgröt.
Smör och ost stod färdigt
på bordet. Så kom vit-
vinet in, sårost, brynst,
och ostkaka. Fäst kom man
in stana skilar med kräm
samt mjölk till.

Prästen och klockaren satt
främst, därnäst släkten
varefter fjärdingsbånderna
tog plats med sina hustrur
och barn, blott de som var
fullvuxna följde. Sedan åt

och drack och lät sig väl
smaka, medan prästen
frukade sig hur det var
i roten med både det
ena och andra. Då maten
var äten läste prästen
från maten varefter han
beredde sig att fäna hem.

Färdigt lagades till
maten så att prästen att
gå med sig hem. Det blev
alltid någon färd ostkaka
samt dito brödkaka, kanske
en smörbytta också. Prästen
tog gärna emot detta och
tog det med glädje med
sig hem, allt under det han
högljutt berättade husmorsans
gästfrihet...